

**EMLÉKEZTETŐ**  
**a Költségvetési Intézmények Érdekegyeztető Bizottsága**  
**tizenhatodik üléséről**  
**(1991. szeptember 26.)**

Az ülés elnöke: dr. Köllner Ferenc, az önkormányzati tárgyalócsoport ügyvivője

Napirend:

1. A közalkalmazottak jogállásáról szóló törvény tervezete (második olvasat)

Előadó: dr. Horváth István csoportvezető, MüM Munkajogi Főosztály

2. A kötelező végkielégítés bevezetése a költségvetési intézményeknél

Előadó: Vadász János, a munkavállalói tárgyalócsoport ügyvivője.

1. Napirendi pont: A közalkalmazottak jogállásáról szóló törvény tervezete.

A szakszervezeti oldal álláspontja szerint:

Elfogadhatatlan, hogy a piaccgazdasági feltételekre megfogalmazott Munka Törvénykönyve vonatkozzon generális szabályként a költségvetési intézményi szférára is.

A KIÉB előző ülésén az érdekképviselői oldalak egyértelműen a 2. § "A" változatát, azaz a kollektív szerződéskötési lehetőség biztosítását támogatták és ennek értelmében a "B" változat elhagyását kérték a tervezetből. Az előterjesztő szintén elfogadhatónak ítélte az "A" variánst. Ennek alapján szakmailag megindokolhatatlan, hogy miért szerepel továbbra is a tervezetben a "B" változat, illetve miért nincs az "A" változat következetesen végigvezetve a rendelkezéseken.

A szakszervezetek ragaszkodnak középszinten is a normatív megállapodási jogosultsághoz. Ezt vagy az ágazati miniszterrel (önkormányzattal) kötött kollektív keretszerződés formájában tartják elfogadhatónak, vagy egyetértési jogot kérnek az ágazati miniszteri rendeletek kiadásánál.

Pusztán ürügynek tekintik azt a MüM álláspontot, hogy a miniszter (önkormányzat) nem tekinthető a munkáltatók képviselőjének és határozottan kérik, hogy a kormány nevezze meg munkáltatói minőségben középszinten szerződéskötésre jogosult képviselőit.

Továbbra is ragaszkodnak a törvény hatályának kiterjesztéséhez, illetve a szabályozás egységességének biztosítása érdekében meghatározott területeken iránymutató jellegének deklarálásához.

Fenntartják a munkaügyi kapcsolatok, illetve szakszervezeti jogosultságok vonatkozásában a II. részhez átadott szövegjavaslatukat.

Az önkormányzati oldal álláspontja a következőkben összegezhető:

Az önkormányzatok szeretnék ha a kormány és a szakszervezetek közötti elvi vitában kompromisszumos megoldás születhetne, és amennyiben a másik három oldal megállapodásra jut, azt az önkormányzatok sem vétőzzák meg.

Támogatják a munkahelyi kollektív szerződések megkötését, és elfogadhatónak tartanak, ha egy munkahelyen több szerződés létrehozására is lehetőséget adna a törvény (pl. jól elhatárolható munkaköri csoportokra, foglalkozásokra).

Nem tartják alapvető fontosságúnak a középszintű megállapodások normatívítását, mivel azok úgy is konkretizálhatók a munkahelyi kollektív szerződésekben, illetve a jogszerűség a miniszteri rendeletek révén is biztosítható.

Nem tartják szerencsésnek, ha a szakszervezet részvételi jogokat kíván gyakorolni, ezért jó megoldásnak vélik a részvételre vonatkozó kormányzati javaslatot is. Ugyanakkor demokratikusabb megoldásnak tartanak, ha a dolgozók közössége választási lehetőséget kapna, hogy közvetett képviselet esetén a szakszervezeten vagy a közalkalmazotti tanácson keresztül kíván-e élni részvételi jogával.

A munkáltatói kamarai tárgyalócsoport véleménye:

Támogatják a kollektív szerződéskötési lehetőséget nyújtó "A" változatot, de a közalkalmazotti szabályzatot jobbnak tartják egy versenyszférához igazodó kollektív szerződésnél.

Szükségesnek tartják, hogy a törvény működéséhez középszinten legyen mozgástér, ugyanakkor szerintük nem kulcsfontosságú az ágazati kollektív szerződések ügye.

A munkaügyi kapcsolatokkal foglalkozó II. fejezetben az érdekegyeztetés országos szintjénél nemcsak a szakszervezetekre, hanem szélesebb értelemben az országos érdekképviselői szervezetekre és az országos érdekegyeztető fórumokra (pl. KIÉB) kell utalni.

Előterjesztő álláspontja:

A Munka Törvénykönyve nem kizárólag a versenyszférára készült szabályozás, hanem a minden munkavállalóra közös elemek összefoglalása, éppen ezért szükséges a közalkalmazottakra vonatkozó, általánosítható eltéréseket külön törvényben rögzíteni.

Bár a kormány is a kollektív szerződéskötést biztosító "A" variáció elfogadását támogatja, szükségesnek tartja szerepeltetni a "B" változatot is, ez a megoldás szerepel a Munka Törvénykönyve tervezetében is.

A 98.sz. ILO egyezmény nem engedi meg, hogy az ágazati megállapodást normatív kollektív szerződésnek fogadjuk el, mivel a miniszter nem tekinthető az egyezménynek megfelelő értelemben vett munkáltatónak. A miniszteri rendeletek vonatkozásában a jogalkotásról szóló törvény csak véleményezési és nem egyetértési jogot biztosít az érdekképviselőknek. A kormány szándéka azonban egyetértési jog nélkül is a konszenzus kialakítására való törekvés.

Mivel hosszas tárgyalás után a szakszervezeti oldal úgy ítélte meg, hogy az általa legfontosabbnak vélt elvi kérdésekben az előterjesztő nem tud elmozdulni, a további vitát saját részéről értelmetlennek nyilvánította. Kijelentette, hogy a továbbiakban a munkavállalói oldal a törvénytervezettel kapcsolatban minden felelősséget a kormányra hárít, tiltakozását pedig nyilvánosságra hozza. Kérték, hogy a 10 pontos szakszervezeti álláspontot, a szövegszerű módosító javaslatokat, valamint a KIÉB vitákról szóló tájékoztatást az előterjesztő adja át a kormánynak. A munkaadói oldal kérte továbbá, hogy a parlamenthez történő benyújtás után a képviselői módosító indítványok véleményezésére a KIÉB szakértőiből alakuljon ad hoc bizottság.

A másik két érdekképviselői oldal -észrevételei fenntartása mellett- nem támogatta a szakszervezetek elhatárolódási nyilatkozatát. Az elérhető konszenzus reményében és a tervezet javítása érdekében a tárgyalások folytatását javasolták és konkrét módosító javaslatokat tettek.

A vita a következőkkel zárult:

Az ülés elnöke javasolta, hogy amennyiben az előterjesztő lát elmozdulási lehetőséget, úgy még a kormány ülés előtt tárgyaljon újra a KIÉB.

Alakuljon meg az ad hoc bizottság és ehhez az oldalak három napon belül jelöljék ki szakértőiket.

(A napirendhez kapcsolódóan a bizottság kézhez kapta a tervezetben szereplő illetve a SZÉF által javasolt bértáblázat többlet bérigényére vonatkozó MüM számításokat).

2. napirendi pont: A kötelező végkielégítés bevezetése

A bizottság megállapodásra jutott arról a szakszervezeti indítványról, hogy a végkielégítésről benyújtásra kerülő törvényjavaslat -az ÉT-ben elfogadott általános mértékek mellett- a közalkalmazottak vonatkozásában már a közalkalmazotti törvénytervezetből kiemelt, az általánosnál kedvezőbb, végkielégítési mértékeket tartalmazza. A bizottság hasonlóképpen szükségesnek ítélte, hogy a köztisztviselői törvényjavaslatból is kerüljenek átvételre a végkielégítésről szóló rendelkezések.

Budapest, 1991. szeptember 1.

Készítette: Horváthné Batár Emese